

Bladlöss i havre

Peder Wærn, Jordbruksverkets Växtskyddscentral i Uppsala

Angreppen av havrebladlöss blev starkare än förväntat i östra Mellansverige och bekämpningsbehov fanns i drygt hälften av vårsädesarealen. Lössen som i många fall satt länge under markytan var svårbekämpade. I två försök jämfördes Pirimor med Mavrik och resultaten visar att behandling då lössen mestadels satt under mark gav likvärdig skördeeffekt, medan verkan på lössen var sämre för Mavrik. Det blev t o m i ett försök betydligt fler löss där Mavrik använts. Kombinationen Mavrik och Pirimor var inte bättre än preparaten var för sig. Bäst var att vänta med bekämpning tills flertalet löss krupit upp ovan markytan och då använda Pirimor.

Starka till måttliga angrepp av havrebladlöss i östra Mellansverige

Angreppen av havrebladlöss blev starkare än förväntat i östra Mellansverige. Äggförekomsten på häggarna var liten 0,14 (Svea), 0,18 (ÖSF) och 0,2 (FiV) ägg/knopp i genomsnitt. Troligen var orsaken till de oväntat starka angreppen bl a att löss kommit drivande med vinden från varmare trakter på andra sidan Östersjön. I Östergötland påträffades bladlöss i fält under slutet av maj innan det bildats vingade löss på inhemska häggarna. I Mälardalen noterades lokalt stora mängder löss på häggarna i början av juni trots att äggförekomsten varit relativt liten. En teori är att den kalla senvåren medfört att ytterligare en generation löss utvecklats på häggarna och uppförökats innan värmen

i juni satte fart på utflygningen till stråsäden. Utflygningen blev på många håll utdragen i tid och först strax före midsommar var häggarna tomma från löss. Angreppen som kulminerade runt månadsskiftet juni-juli blev starkast i ÖSF och Sveaområdet där bekämpningströskeln uppnåddes i 50-60 % av kornarealen och 60-70 % av havrearealen. Bekämpningsbehovet i vårmete var något mindre. I Västsverige uppnåddes bekämpningströskeln i ca 20 % av vårsädesarealen. Trots relativt omfattande angrepp rapporterades bara sporadiska förekomster av rödsotvirus, varför lössens skadeverkan sannolikt ej blev alltför allvarlig.

Lössen svårbekämpade

I samband med värmen och torkan i mitten av juni uppförökades lössen i ÖSF och Sveaområdet till stor del på stråbaserna under markytan. Bekämpningströsklarna uppnåddes och överskreds med stor marginal i många fall och tidiga bekämpningar oavsett preparat hade sämre verkan än behandling senare då lössen fanns ovan mark. Det var först i samband med regnet i slutet av juni som lössen började krypa upp på stråna och i bladverket. Därefter dröjde det bara drygt någon vecka innan lössen lämnade vårsäden.

Två försök i Svea med Pirimor och Mavrik

I två försök i Sveas område jämfördes behandling mot lössen med Pirimor och pyretroiden Mavrik, samt en kombination av de båda preparaten. Dessutom gjordes en bekämpning med enbart Pirimor senare då flertalet löss krupit upp och satt ovan markytan. Meningen var att utföra bekämpningen tidigt

då bekämpningströskeln var uppnådd men innan lössen krupit ner under markytan. Den snabba uppföringen av lössen i samband med det varma vädret gjorde att lusförekomsten låg betydligt över bekämpningströskeln,

ca 3-4 löss/strå, vid första behandlingstillfället samtidigt som huvuddelen av lössen fanns under markytan. Det var ca en vecka mellan de båda behandlingstillfällena.

Tabell 26. Bekämpning mot bladlöss i havre. 1 försök på Brunby, Västerås, Svea, 2006, L13-5002.

Behandling	Dos l/ha	DC*	Kg/ha	Havrebladlus ant/strå			Andel löss ovan mark, %			Beställare
				DC 37 0621	DC 41 0626	DC 53 0704	DC 37 0621	DC 41 0626	DC 53 0704	
Obehandlat			5 180	20	68	47	43	74	91	Svea
Pirimor	0,15	37	+630	13	35	31	7	65	94	Syngenta
Mavrik	0,15	37	+580	17	32	26	38	70	95	M.-A.**
Pirimor+Mavrik	0,15+0,15	37	+590	12	33	22	36	68	100	Svea/SJV
Pirimor	0,15	45	+710			5			77	Svea/SJV
LSD			365							

* DC 37 = 20/6 - 12,5 löss/strå, varav 20 % satt ovan markytan.

DC 45=26/6 - 68 löss/strå, varav 74 % ovan markytan.

** Makhteshim-Agan

Tabell 27. Bekämpning mot bladlöss i havre. 1 försök på Fransåker, Märsta, Svea, 2006. L13-5002

Behandling	Dos l/ha	DC*	Kg/ha	Havrebladlus ant/strå			Andel löss ovan mark, %			Beställare
				DC 32 0622	DC 41 0626	DC 55 0703	DC 37 0622	DC 41 0626	DC 55 0703	
Obehandlat			3 710	20	87	85	50	77	96	Svea
Pirimor	0,15	32	+140	17	61	82	30	57	96	Syngenta
Mavrik	0,15	32	+350	18	88	157	48	73	99	M.-A.**
Pirimor+Mavrik	0,15+0,15	32	+150	13	80	154	42	70	98	Svea/SJV
Pirimor	0,15	41	+460			6			89	Svea/SJV
LSD			250							

* DC 32 = 20/6 - 23 löss/strå, varav 8 % satt ovan markytan.

DC 41 = 26/6 - 87 löss/strå, varav 77 % ovan markytan.

** Makhteshim-Agan

Pirimor bättre på lössen än Mavrik

Resultaten visar att det fanns inga säkra skillnader i merskörd för de olika preparaten vid första behandlingstillfället då lössen till stor del satt under mark. Det fanns en tendens att Pirimor vid det senare spruttillfället gav bäst skörderesultat och även bäst effekt på lössen.

I försöket på Fransåker framgick tydligt att effekten på lössen vid första spruttidpunkten var klart bäst där enbart Pirimor använts. Detta återspeglas dock inte i skörderesultatet. I det led där enbart Mavrik användes kunde man se att löss fanns kvar under bladen, vilket inte var fallet där Pirimor var med. Denna notering gjordes i båda försöken. Den starka uppföringen av löss som skedde i de

led där Mavrik var med i Fransåkerförsöket är anmärkningsvärd. En trolig förklaring är att lössens naturliga fiender slagits ut och lössen har därmed kunnat uppföras ostörda och t o m blivit fler än i obehandlat led. Detta faktum finns belagt i många tidigare gjorda lusförsök där pyretroider funnits med.

I Brunnbyförsöket var effekten av den tidiga behandlingen bättre än på Fransåker, vilket visas i såväl merskörd som luseffekt. Andelen löss ovan mark vid behandlingstillfället var också större i försöket på Brunnby.